

50. TRIBINA KLUBA ZNANSTVENIKA HKD NAPREDAK-ZAGREB

7. SVIBNJA 2019.

STOLJETNA NAVALA ZAPADA NA RUSIJU 1918.-2018.

Mr. sc. Zdravko Mršić

Velika oktobarska revolucija izvedena je noću od 6. na 7. studenoga 1917. godine. Izazvane SAD stupile su u Prvi svjetski rat 3. travnja 1917. godine, a porazom sila *Osovine* svrstale su se uz minimalne ljudske gubitke među pobjednice rata.

Predsjednik Woodrow Wilson objavio je svojih *Četrnaest točaka* (ili načela) 8. siječnja 1918. godine, samo dva mjeseca poslije Revolucije i cijelu godinu prije početka *Pariške mirovne konferencije*, za sudjelovanje na kojoj Sovjetska Rusija nije dobila poziv. Poziv nije dobila ni poražena Njemačka. Rusija je bila osuđena od zapadnih sila, zbog sklapanja s carskom Njemačkom *Posebnog mira u Brest-Litovsku* 9. veljače 1918. godine.

Bitna odredba Wilsonovih Četrnaest točaka bilo je pravo naroda četiriju carstva koja su kasnije izgubila rat (Njemačka, Austrija, Turska i Rusija) na samoodređenje. Rusija je postala posebno ranjivom zbog svojega golemog teritorija te mnoštva naroda, koji su je činili (Poljaci, Ukrajinci, Bjelorusi, Gruzijci i drugi). Wilsonovih Četrnaest točaka bilo je upereno prvobitno na Rusiju, koja se bila odmetnula od kapitalizma i od ideologije liberalizma, koju je u carsku Rusiju *Februarskom revolucijom* 1917. godine uveo Aleksandar Kerenski, koji je uklonio i rusku carsku lozu. Rusku revoluciju izveli su boljševici-*velikorosi* pod vodstvom Vladimira Lenjina. Oni su srušili kapitalistički sustav u Rusiji, kako bi Rusiju učinili jakim državom. Menjševici su bili kozmopolitski ljudi, koji su pripadali manjinskom narodu.

Zapad je odmah po svršetku rata u novoj Rusiji nastojao izvesti kontrarevoluciju putem izravne vanjske intervencije i izazivanjem građanskog rata. U intervenciji su izravno sudjelovale između ostalih poljske, češke i japanske vojne jedinice. Crvena armija je dobila rat, a sovjetske vlast bila je uspostavljena nad najvećim dijelom nekadašnje carske Rusije.

Rusija je postala „crvenom krpom“ za Zapad, jer se ona kao nova, nekapitalistička država nije mogla uklopiti u svjetski kapitalistički sustav, koji je bio zasnovao predsjednik Wilson, koji nije nastojao razbiti samo Rusiju i druge europske carevine, nego i svjetski kolonijalni sustav Britanije, Francuske, Nizozemske i Belgije. Francuski državnik George Clemenceau i britanski David Lloyd-George oduprli su se pretvaranju kolonija u mandatna područja *Lige naroda*. Wilsonova zamisao o stvaranju američke hegemonije putem pretvaranja svih nacionalnih država u tržišta i putem izvoza američke demokracije je propala: SAD nisu pristupile Ligi naroda, a američki Senat nije prihvatio ni *Versajski mirovni sporazum*.

Sličnu zamisao o stvaranju svjetske hegemonije *kapitala* bio je domislio i predsjednik SAD Franklin Roosevelt oko Drugoga svjetskog rata, ali je taj naum spriječio Josif Staljin. Staljin je bio pravi pobjednik rata, osvojio je Istočnu Europu, dobar dio Središnje Europe i dio Trećeg Reicha te pomogao izvedbu komunističkih revolucija u Kini, Mongoliji, dijelu Koreje i u dijelu Vijetnama. Staljin umalo nije zauzeo i Grčku. (U Mršićevim povijesnim razmišljanjima vidnu ulogu u navali Zapada na Rusiju ima instrumentalizacija Trećeg Reicha za napad na Rusiju u lipnju 1941. godine.)

Treći pokušaj uspostave svjetske hegemonije kapitala instrumentalizacijom SAD izveo je predsjednik Bill Clinton, koji je nastojao iskoristiti pobjedu predsjednika Ronalda Reagana u *Hladnom ratu* protiv Sovjetskog Saveza. Dok je Wilson nastojao koristiti Ligu naroda, a Roosevelt *Ujedinjene narode*, Clinton je uspostavio *Svjetsku trgovinsku organizaciju* (WTO).

Rusija Borisa Jeljcina bila je uzorkom za sve države svijeta, koje su se trebale naći pod svjetskom hegemonijom kapitala u režiji SAD.

Clintonovo nastojanje palo je u konačno razdoblje globalizacije poslovanja i naše vrste. U tom postupku Rusija se pod Vladimirom Putinom othvala navali zapadnog kapitala, kao što se ona othvala i pod Lenjinom i pod Staljinom. U isto vrijeme na svjetskoj političkoj, gospodarskoj, sigurnosnoj i kulturnoj pozornici prvi put se u svojoj povijesti pojavila Kina. Uz politički i vojno jaku te prostranu Rusiju, uz Kinu jaku u svakom pogledu i uz Indiju koja se uspjelo modernizira nema mjesta svjetskoj hegemoniji ni SAD ni slobodnog, privatnog zapadnog kapitala. U globalnoj vrsti nema mjesta ničijoj i nikakvoj hegemoniji. Amerika kao najjača sila svijeta od konca devetnaestog stoljeća potratila je cijelo *Američko stoljeće* (1917.-2017.) na uspostavu izlišne hegemonije kapitala. Ulazak Donalda Trumpa u Bijelu kuću posljedica je propadanja SAD, koje su dopustile da kapital instrumentalizira njihovu politiku i geopolitiku. Rusija se pokazala ne samo „crvenom krpom“, nego i „tvrdim orahom“.